LUONNONVAROJEN JA BIOTALOUDEN PAINOPISTEET HALLITUSOHJELMAAN 2015

Suomalaisiin luonnonvaroihin eli metsiin, peltoihin ja vesiin sekä muuhun luontoon perustuvien elinkeinojen merkittävää potentiaalia ei ole vielä hyödynnetty riittävästi.

Suomen on tartuttava päättäväisesti biotalouden kehittämiseen ja luotava aidosti edellytyksiä uusien työpaikkojen synnylle ja Suomen vientitulojen kasvulle. Nämä tavoitteet eivät toteudu ilman määrätietoista ja pitkäjänteistä panostusta luonnonvarasektoriin.

Biotalousstrategia, metsät ja ruokatuotanto ovat suomalaisen hyvinvoinnin keskiössä.

1. Biotalouden mahdollisuudet ja vaikutukset

- Biotalous on määriteltävä Suomen strategiseksi kasvualaksi. Alaa on kehitettävä tulevalla hallituskaudella monipuolisesti ja hyödynnettävä alan tarjoamaa tavara- ja palveluvientiä.

- Suomella on merkittävää osaamista ja menestymismahdollisuuksia biotalouden eri aloilla. Suomi voi lähivuosina kehittyä biotalouselinkeinojen ja alan korkeatasoisen osaamisen edelläkävijämaaksi.

- Biotalous kattaa Suomen vahvimmat strategiset tulevaisuuden alat. Ne luovat kestävää kasvua, hyvinvointia ja uutta työllisyyttä koko Suomelle. Biotalous voi synnyttää merkittävän osan uusista tulevan hallituskauden työpaikoista. Suomen biotalousstrategian mukaan alan nykyinen 60 mrd euron liikevaihto voidaan kasvattaa 100 mrd euroon. Tämän kasvun myötä saadaan 100 000 uutta biotalouden työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä.

- Maailman väestö lisääntyy ja vuoteen 2030 mennessä tarvitaan 50 % enemmän ruokaa, 30 % enemmän vettä ja 45 % enemmän energiaa.

2. Biotalouden terveet, puhtaat ja kasvavat resurssit ovat elinkeinojen perusedellytys

Metsät

- Suomen metsien vuotuinen kasvu ja hakkuumahdollisuudet luovat vahvan kasvualustan monipuoliselle jalostustoiminnalle. Metsä- ja teollisuuspolitiikan tavoitteellisuus on perusedellytys uusille investoinneille ja metsätuotteiden jalostukseen. Uusia investointeja jalostukseen tehdään vain, mikäli raakapuun saanti pystytään varmistamaan. Metsien vuotuinen kokonaiskasvutavoite on asetettava noin 150 miljoonaan kuutiometriin Metsäpoliittisen selonteon 2050 aikajänteellä.

- Maan hallitus sitoutuu päätöksillään Kansallisen Metsästrategian 2025 toteuttamiseen. Metsäneuvoston tehtäviä laajennetaan tukemaan tehokkaasti biotalouden kasvua ja vahvistamaan metsään perustuvan arvoketjun koordinointia. Sitoutumiseen sisältyy esimerkiksi toimintaympäristöön myönteisesti vaikuttavaa lainsäädäntöä ja tarvittavien kasvupanostusten turvaamista valtion talousarviossa.

- Tavoitteellisemman metsästrategian toteuttaminen vaatii sekä lisää henkilöresursseja operatiiviseen toimintaan ja sen kehittämiseen että koneresursseja käytännön toimenpiteisiin, jotta puun saatavuutta saadaan lisättyä.

- Metsäsektorin menestyminen merkitsee vientiteollisuuden kasvua. Metsät ja niiden ympärille kehittyvä monipuolinen biotuoteteollisuus sekä puun käytön lisääntyminen rakentamisessa ovat tärkeitä biotalouden ja Suomen vientiteollisuuden menestystekijöitä myös tulevaisuudessa.

Ruoka

- Suomalaisten elintarvikkeiden ainutlaatuisia ominaisuuksia ovat puhtaan ja terveellisen sekä jäljitettävän ja turvallisen ruoan maine.

- Alkutuotannon kykyä tuottaa kannattavasti ja kilpailukykyisesti riittäviä määriä raaka-ainetta kotimaiselle teollisuudelle on kehitettävä, jotta ruoka-alasta voidaan rakentaa vahva kasvuala. Ilmastonmuutoksen vaikutukset tukevat kasvustrategiaamme.

- Elintarvikkeiden tuonti Suomeen (4,3 mrd €) on kolminkertainen vientiin (1,5 mrd €) verrattuna. Elintarvikkeiden kauppataseen vaje on käännettävä. Markkinoiden avaaminen edellyttää lisääntyvää kansallista yhteistyötä vientiponnisteluissa ja myös valtiovallan tukea. Viennin tukena on oltava riittävät viranomaisresurssit.

- Suomalaisten elintarvikkeiden vientiä maailman markkinoille on kehitettävä. Suomalaisen ruoan puhtautta, terveellisyyttä, jäljitettävyyttä ja turvallisuutta on rohkeasti korostettava niin kotimaan markkinoinnissa kuin myös viennissä.

- Suomalainen päivittäistavarakauppa on poikkeuksellisen keskittynyttä. Se estää suomalaisten tuottajien ja jatkojalostajien tuotteiden näkyvyyttä ja menekkiä. Päivittäistavarakaupan monipuolistumista tulee edistää.

- Kansalliset julkiset hankinnat on kohdennettava voimakkaammin kotimaiseen ruokaan. On luotava kansallinen ohjelma, jonka avulla pk-yritysten tuotteita lisätään suomalaisten päivittäistavarakauppojen hyllyillä.

- On edistettävä uusien jakelukanavien syntymistä esimerkiksi verkkokaupan avulla, jotta uusien tuotteiden markkinoillepääsyä ja kehittymistä voidaan nopeuttaa.

3. Biotalouden hyödyntäminen edellyttää toimivaa kasvualustaa elinkeinoille ja tehokasta infrastruktuuria

- Kaiken kokoisen ja monipuolisen jalostavan teollisuuden toimintaympäristöä on kehitettävä siten, että edellytykset jalostusasteen nostamiselle ja uuden teollisuus- ja palvelutoiminnan syntymiselle ovat olemassa.

- Pienten ja keskisuurten yritysten syntymistä biotalouteen on edistettävä. Rahoituksen saantia ja kasvua vientiyrityksiksi on tuettava. On luotava edellytyksiä lähituotannon ja pienimuotoisen tuotannon synnylle.

- Laajenevan biotalouden toimintaedellytykset on turvattava huolehtimalla liikenteen ja tietoliikenteen infrastruktuurista. Investoinnit perusväylänpitoon ovat samalla kannattavaa investointia suomalaiseen hyvinvointiin. Biotalouden menestyminen Suomessa vaatii yhteiskunnan lisärahoitusta alempaan tieverkkoon ja yksityisteihin.

- Suomessa on edesautettava uusien tuotteiden ja palveluiden syntyä ja lisättävä panostuksia tuotekehitykseen. Tavoitteena ovat korkean arvonlisän tuotteet ja niiden myynti kansainvälisille markkinoille.

- Biotalouden kestävää kasvua haittaavat normit, säädökset, standardit sekä lupakäsittelyn ja kaavoituksen kehittämistarpeet on käytävä läpi ja tehtävä tarvittavat muutokset. Suurten yksiköiden rinnalla myös pienten ja keskisuurten biotalousyrittäjien kohdalla on kohtuullistettava lupaprosesseja ja kevennettävä muuta sääntelyä. Biotalouden tulevaisuuden mahdollisuuksien kannalta on tärkeää panostaa myös kansainväliseen edunvalvontaan.

- Bioenergiaan ja kotimaisiin raaka-aineisiin perustuvan energiatuotannon monipuolistuminen varmistetaan pitkäjänteisillä päätöksillä, jotka vaikuttavat mahdollisimman myönteisesti bioenergiateollisuuden toimintaympäristöön.

- Bioenergian vahvuudet kuten uusiutuvuus ja kotimaisuus, vaikutukset kansantalouteen, maaseudun kehittämiseen, työllisyyteen ja lähiyrittäjyyteen, energiahuollon omavaraisuuteen, ilmastoon ja vähähiiliseen yhteiskuntaan huomioidaan toimintaympäristöön vaikuttavassa päätöksenteossa täysimääräisesti.

Erityisesti hajautetun, uusiutuviin kotimaisiin energialähteisiin perustuvan energiantuotannon mahdollisuudet on otettava energiapolitiikan suunnittelussa hyötykäyttöön suurten yksiköiden rinnalla.

4. Biotalousosaaminen vaatii panostusta

- Tutkimusta, koulutusta, tuotekehitystä ja osaamisketjua kehittämällä on luotava kilpailukykyä biotalouden kaikilla alueilla.

- Biotalousstrategiaa on edistettävä vahvistamalla osaamista ja huolehtimalla metsä- ja ruoka-alan koulutuksen ja tutkimuksen sekä innovaatiotoiminnan korkeasta tasosta ja sen vaatimista resursseista.

- Kilpailukyvyn edellytyksenä on toimintakykyinen ja resursseiltaan vahva koulutus- ja tiedeverkosto. Maatalousneuvontaa, maatalouslomitusta sekä koko elinkeinoa koskevaa infraa on ylläpidettävä. Kasvuala tarvitsee myös lisäpanoksia.

- Nuorisolle on esiteltävä kestävästi kasvavan biotalousalakoulutuksen tarjoamia monipuolisia uramahdollisuuksia tavoitteena alan vetovoiman lisääminen.

- Elinkeinoelämän, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä neuvontaorganisaatioiden yhteistyötä on edistettävä biotalouden aloilla. Suomen Akatemian panostusta biotalouden tutkimukseen tulee lisätä. Myös soveltavaa tutkimusta on lisättävä, ja tutkimusten vaikuttavuuden arviointia on kehitettävä.

- Valtiovallan on koordinoitava ja varmistettava biotalouden toimijoiden, sekä yritysten että tutkimuslaitosten, osallistuminen EU:n uuteen Horisontti 2020 – rahoitusohjelmaan.

5. Biotalous tuo työpaikkoja ja vientituloja koko Suomeen

- Biotalouden metsä- ja ruokasektorin työllistävä vaikutus on merkittävä. Yhteensä noin puoli miljoonaa suomalaista saa elantonsa suoraan tai välillisesti näiltä aloilta.

- Esitetyt lisäpanostukset biotalouteen sekä alan yritysten menestyminen monipuolisessa jalostuksessa ja viennissä kasvattavat merkittävästi Suomen taloutta ja hyvinvointia. Kun tavoitteena seuraavalla hallituskaudella on luoda uusia, Suomelle välttämättömiä työpaikkoja, biotalousalojen työllistävä vaikutus maassamme tulee olemaan keskeinen.

AGROLOGIEN LIITTO
Esko Lappalainen, toiminnanjohtaja
puh. 040 546 6164

AGRONOMILIITTO
Jyrki Wallin, toiminnanjohtaja
puh. 040 901 1640

METO – METSÄALAN ASIANTUNTIJAT
Håkan Nystrand, puheenjohtaja
puh. 040 7615 176

METSÄNHOITAJALIITTO
Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. 0400 429 800

Agrologien liitto, Agronomiliitto, Metsänhoitajaliitto ja METO- Metsäalan Asiantuntijat ovat luonnonvara-alalla toimivien edunvalvontajärjestöjä.

Jäseniä järjestöissä on runsaat 20 000 ja he työskentelevät luonnonvara-alalla mm. suunnittelijoina, neuvojina, esimiehinä, opettajina, tutkijoina, erityisasiantuntijoina, luonnon-, ympäristönhoidon ja maatalouden, sekä ravitsemus- ja elintarviketieteiden eri tehtävissä, erilaisissa johtotehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä.